

14.12.2007

Dnro 932/4/06

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Tuula Aantaa

OMAISHOITOPALKKION YHTEENSOVITTAMINEN VAKUUTUSKORVAUKSEN KANSSA

1

KANTELU

Kantelija arvosteli oikeusasiamiehen kansliaan 20.3.2006 saapuneessa sähköpostiviestissään Vantaan kaupungin sosiaaliviranomaisten menettelyä omaishoidon tukea koskevassa asiassa.

Kantelija kertoi olevansa aviopuolisonsa omaishoitaja. Kantelijan mielestä Vantaan kaupunki menettelee virheellisesti, kun se vähentää hänelle omaishoidon tuesta annetun lain perusteella maksettavasta hoitopalkkiosta vakuutusyhtiön aviopuolisolle maksaman hoitotukikorvauksen. Kantelija pyysi oikeusasiamiehen kannanottoa asiassa.

3

RATKAISU

3.1

Oikeusohjeet

Suomen perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on turvattava laissa säädetyllä tavalla jokaiselle riittävät sosiaalipalvelut. Perustuslain 22 § velvoittaa julkista valtaa turvaamaan perusoikeuksien käytännön toteutumisen.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 13 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kunnan on huolehdittava sosiaalipalvelujen järjestämisestä asukkailleen sen sisältöisinä ja siinä laajuudessa kuin kulloinkin säädetään. Saman lain 14 §:n mukaan kunnan asukkaalla tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, jolla on kunnassa kotikuntalaissa tarkoitettu kotipaikka.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 17 §:n 2 momentin mukaan kunnan on huolehdittava muun muassa omaishoidon tuen järjestämisestä sen mukaan kuin siitä lisäksi erikseen säädetään.

Omaishoidon tukea koskeva lainsäädäntö uudistui 1.1.2006, jolloin tuli voimaan laki omaishoidon tuesta (937/2005, jäljempänä omaishoitolaki). Omaishoitolaki kumosi voimaansa tullessaan sosiaalihuoltolain omaishoidon tukea koskeneet säännökset (27 a – 27 c §) sekä asetuksen omaishoidon

tuesta (318/1993). Omaishoidon tuki on osa sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuutta kunnassa. Uudistuksessa omaishoidon tuki säilyi määrärahasidonnaisena palveluna, jonka järjestämisestä vastaa kunta ja jonka myöntäminen perustuu kunnan harkintaan. Kunnan toimivaltainen toimielin vahvistaa edelleen omaishoidon tuen myöntämisperusteet kunnassa säännösten sallimissa rajoissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annetun lain (733/1992) 3 §:n mukaan kunnan on osoitettava voimavaroja valtiosuuden perusteena olevaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Omaishoitolain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja omaishoitajan työn tukeminen.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan omaishoitolain 2 §:n 4 kohdan mukaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoitajalla tarkoitetaan omaishoitolaissa omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt kunnan kanssa omaishoitosopimuksen.

Omaishoitolain hoitopalkkiota koskevan 5 §:n mukaan palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Hoitopalkkio on vähintään 300 euroa kuukaudessa (indeksitarkistuksen johdosta 1.1.2007 lukien 310,44 euroa). Jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä, palkkio on vähintään 600 euroa kuukaudessa (indeksitarkistuksen johdosta 1.1.2007 lukien 620,88 euroa) edellyttäen, että hoitajalla ei ole tältä ajalta vähäistä suurempia työtuloja, oikeutta sairausvakuutuslain (1224/2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitorahaan tai oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen. Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä 4 §:n 1 momentissa edellytetään ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä; taikka siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.

Omaishoitolain 11 §:n mukaan omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa se kunta, joka sosiaalihuoltolain (710/1982) 3 luvun mukaan on velvollinen järjestämään hoidettavalle sosiaalipalveluja.

Omaishoitolain 12 §:n mukaan muutoksenhausta tässä laissa tarkoitetuissa asioissa on voimassa, mitä sosiaalihuoltolain 7 luvussa säädetään. Omaishoitosopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Sosiaalihuoltolain 45 §:n mukaan viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on oikeus saada päätös sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun monijäsenisen toimielimen käsiteltäväksi. Toimielimen päätöksestä voi tarvittaessa valittaa hallinto-oikeuteen. Omaishoidon tukea koskevaan hallinto-oikeuden päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 6 §:n mukaan sosiaalihuollon järjestämisen tulee perustua viranomaisen tekemään päätökseen. Asiakkaalla tarkoitetaan ko. laissa sosiaalihuoltoa hakevaa tai käyttävää henkilöä. Saman lain 4 §:n mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet.

3.2

Sosiaaliviranomaisten menettely

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta vahvisti 7.12.2005 perusteet omaishoidon tuen myöntämiseksi kaupungissa 1.1.2006 lukien. Näiden vuonna 2006 sovellettujen omaishoidon tuen yleisten myöntämisperusteiden mukaan omaishoidon tuen hoitopalkkiota ei myönnetä henkilöille, jotka saavat tapaturma- tai liikennevakuutuksen kautta hoitotukea tai kodinhoidonkustannusten korvausta.

Omaishoidon tuen myöntämisperusteiden mukaan sosiaali- ja terveyslautakunta oli porrastanut omaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella neljään eri hoitoryhmään siten, että pienin hoitopalkkio vuonna 2006 oli 320 euroa ja suurin 1000 euroa kuukaudessa. Kriteerit eri hoitoryhmiin sijoittamiselle ilmenevät tarkemmin lautakunnan päätöksestä.

Asiakirjojen mukaan aviopuoliso täytti omaishoidon tuen myöntämisperusteiden mukaisen IV:n hoitoryhmän edellytykset, jossa hoitopalkkio oli 1000 euroa kuukaudessa.

Viranhaltijan 15.3.2006 tekemän päätöksen mukaan kantelijan aviopuolisolle myönnettiin omaishoidon tukena 1.1.2006 lukien toistaiseksi 270,19 euroa kuukaudessa. Päätöksessä todettiin, että tämä summa jäi maksettavaksi, kun 1000 eurosta vähennettiin omaishoidon tuen myöntämisperusteiden mukaisesti vakuutusyhtiön aviopuolisolle maksama hoitotuki 729,81 euroa kuukaudessa.

3.3

Asiassa esitetyt näkemykset

Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunta

Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan selvityksen mukaan edellä mainittu ohje hoitotuen vaikutuksesta hoitopalkkioon perustuu siihen, että vakuutusyhtiön maksamia korvauksia on pidettävä ensisijaisena sosiaalihuoltoon nähden.

Etelä-Suomen lääninhallitus

Lääninhallitus totesi lausunnossaan muun ohella, että lainsäädännössä ei ole nimenomaista säännöstä siitä, miten omaishoidon tukea saavan henkilön saamat muut etuudet vaikuttavat omaishoidon tuen hoitopalkkion suuruuteen. Myöskään omaishoitolain esitöistä ei ole löydettävissä tulkintaohjetta asiaan

eikä korkein hallinto-oikeus ole ottanut ratkaisukäytännössään kantaa esillä olevaan kysymykseen. Omaishoitolain mukaan omaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrä ei ole tulosidonnainen, vaan se perustuu lain 5 §:n mukaan annettavan hoidon sitovuuteen ja vaativuuteen. Lääninhallituksen käsityksen mukaan omaishoidon tuen hoitopalkkion laissa säädettyä vähimmäismäärää voidaan vähentää ainoastaan omaishoitolain 5.2 §:ssä mainituilla perusteilla. Siten vakuutusyhtiön hoidettavalle maksama hoitotuki ei lääninhallituksen käsityksen mukaan voi olla perusteena vähentää omaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrää ainakaan alle 300 euroon kuukaudessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon mukaan vakuutuskorvausten ja sosiaaliturvaetuuksien yhteensovittamista joudutaan pohtimaan silloin, kun samalle henkilölle maksetaan saman vahingon tai sairauden vuoksi korvauksia useiden eri lakien perusteella. Omaishoidon tukena maksettava palkkio ei sen sijaan ole sosiaaliturvaetus vaan palkkio tehdystä hoitotyöstä. Hoitopalkkion tarkoituksena on tukea omaishoitajaa jaksamaan raskaassa ja usein äärimmäisen vaikeassa työssä.

Kantelun alaisessa tapauksessa hoitopalkkio on maksettu hoidettavan puolisolle ja palkkion määrää on vähennetty hoidettavalle maksetun vakuutuskorvauksen johdosta. Sosiaali- ja terveysministeriö totesi, että avioliittolaki (234/1929) lähtee omaisuuden erillisysperiaatteesta; puolison tulot, varat ja velat eivät vaikuta toisen puolison tuloihin, varoihin ja velkoihin. Niistä tilanteista, joissa puolison tulot, velat tai varallisuus vaikuttavat toisen puolison asemaan, on aina säädettyvä lainsäädännössä erikseen. Näin on tehty esimerkiksi toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) mutta ei sen sijaan omaishoitolaissa.

Omaishoitaja voi olla muukin henkilö kuin hoidettavan perheenjäsen. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan erityisen ongelmallista olisi omaishoidon tukena maksettavan hoitopalkkion vähentäminen vakuutuskorvausten tai sosiaaliturvaetuuksien perusteella näissä tilanteissa.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoi, että omaishoidon tuen hoitopalkkiota ei voida nyt esillä olevassa tapauksessa sen paremmin kuin yleensääkään vähentää sillä perusteella, että hoidettavalle maksetaan korvauksia muiden lakien perusteella esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen tai vakuutusyhtiöiden toimesta. Vantaan kaupungin ko. omaishoidon tuen myöntämisperusteita koskevaa ohjetta on sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan pidettävä tältä osin lainvastaisena.

Sosiaali- ja terveysministeriö totesi vielä lausunnossaan, että asiakirjaselvityksen perusteella näyttää siltä, että Vantaalla hoidettava, ei omaishoitaja, katsottaisiin omaishoidon tuen saajaksi. Ilmeisesti juuri tämä menettely on johtanut siihen, että omaishoidon tuen hoitopalkkiota on ryhdytty sovittamaan yhteen muiden hoidettavalle maksettavien korvausten kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriö haluaa kuitenkin korostaa, että omaishoidon tuen hoitopalkkio on nimenomaan omaishoitajalle annettava korvaus.

Totean, että sosiaali- ja terveysministeriön omaishoidon tukea koskevassa oppaassa (Oppaita 2005:30, s.27) on muun ohella todettu, että lakisääteiseen omaishoidon tukeen sisältyy aina rahana suoritettava hoitopalkkio ja että hoitopalkkiota määritettäessä ei perusteena voida käyttää perheen tuloja tai varallisuutta.

Suomen Kuntaliitto

Suomen Kuntaliitto puolestaan totesi lausunnossaan muun ohella, että omaishoitolaki ei sisällä säännöksiä siitä, miten omaishoidon tukea saavan henkilön etuudet vaikuttavat omaishoidon tuen hoitopalkkion suuruuteen. Laissa ei myöskään ole nimenomaisia säännöksiä koskien kuntien omaishoidon tuen myöntämisperusteita. Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että määrärahasidonnaisten etuuksien kohdalla etuuksia hakevien etusijajärjestys määräytyy ensisijaisesti tarveperiaatteen mukaisesti. Tulorajojen osalta on nähtävissä, että eri asemassa ovat rahamääräinen tuki ja toisaalta palvelut, joista peritään maksukyvyyn mukaan porrastettu asiakasmaksu. Jälkimmäisissä etuuksissa tulo- ja varallisuusrajat, jotka rajoittavat mahdollisuutta saada etuus, eivät ole tarveperiaatteen kannalta puolettavissa. (Kaarlo Tuori, Sosiaalioikeus, Porvoo 2000, s. 249-252). Kuntaliitto totesi, että lääninoikeusratkaisuissa on (Turun ja Porin lääninoikeus 15.12.1994 T 1201/02 ja 30.3.1995 T 302/2) hyväksytty tulorajojen asettaminen omaishoidon tuen hoitopalkkion saamisen ehdoksi.

Kuntaliitto totesi Vantaan kaupungin laatineen omaishoidon tuen myöntämisperusteet siten, että omaishoidon tuen hoitopalkkiota ei myönnetä henkilölle, joka saa tapaturma- tai liikennevakuutuksen kautta hoitotukea tai kodinhoitokustannusten korvausta. Vantaan kaupunki on pitänyt vakuutuskorvauksia ensisijaisena sosiaalihuoltoon nähden. Tämä voidaan Kuntaliiton mielestä nähdä myös tarveperiaatteen mukaisena etusijajärjestykseen asettamisena. Omaishoidon tuen hoitopalkkiota ei ole maksettu niille, jotka saavat vamman tai sairautensa johdosta korvausta hoitonsa järjestämiseen vakuutuksen perusteella. Näin voidaan omaishoidon tuen hoitopalkkiota suunnata niille, jotka ovat enemmän rahamääräisen hoitopalkkion tarpeessa.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan asiassa on pikemminkin kysymys siitä, millaisia kriteerejä omaishoidon tuen myöntämiselle on mahdollista asettaa, kuin vakuutuskorvauksen ja hoitopalkkion suoranaisesta yhteensovittamisesta. Kyseessä olevassa tapauksessa on ilmeisesti käytetty yksilöllistä harkintaa ja maksettu hoitopalkkiona korkeimman omaishoidon tuen ja vakuutuskorvauksen välinen erotus tilanteessa, jossa kunnan myöntämisperusteet olisivat edellyttäneet hakemuksen hylkäämistä. Kuntaliitto totesi myös, että tapaturma- tai liikennevakuutuksen kautta saatavan hoitotuen tai kodinhoitokustannusten korvauksen määrälle ei ole asetettu mitään alarajaa Vantaan omaishoidon tuen myöntämisperusteissa. Tämä aiheuttaa ongelmia erityisesti silloin kun hoitotuen tai kodinhoitokustannusten korvauksen määrä jäisi alle hoidettavan hoitoisuuden mukaan määräytyvän omaishoidon tuen.

Suomen Kuntaliiton toimisto on laatinut yleiskirjeen koskien vuoden 2006 alusta voimaan tullutta omaishoitolakia. Siinä ei ole otettu nimenomaisesti kantaa omaishoidon tuen hoitopalkkion ja muiden etuuksien väliseen yhteensovittamiseen. Lähtökohtaisesti Kuntaliitto ei ole ilmoituksensa mukaan muutoinkaan - neuvonnan ja koulutuksen - yhteydessä suositellut yhteensovittamista eikä tulo rajojen asettamista. Näin siksi, että oikeudellisten epävarmuustekijöiden ohella asiaan liittyy myös tarkoituksenmukaisuuskysymyksiä liittyen omaishoidon tuen universaaliin luonteeseen ja pyrkimykseen välttää tarpeettoman monimutkaisia myöntämisperusteita. Kuntaliiton käsityksen mukaan määrärahasidonnaisiin etuuksiin liittyvä etusijajärjestykseen asettaminen on omaishoidon tuen yhteydessä toteutunut yleensä käyttäen kriteerinä hoidettavan avun ja hoidon tarvetta.

Vantaan kaupunginhallitus

Vantaan kaupunginhallituksen selityksessä todetaan muun ohella, että lainsäädännössä tai annetuissa ohjeistuksissa ei ole mainintaa vakuutuskorvauksen vaikutuksesta hoitopalkkioon. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, Etelä-Suomen lääninhallituksen ja Kuntaliiton lausunnoissa katsotaan, että hoidettavalle maksettava vakuutuskorvaus ei vaikuta omaishoitajan hoitopalkkioon. Sanotun johdosta kaupunginhallitus ilmoitti Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnan muuttavan omaishoidon tuen myöntämisperusteita koskevaa ohjettaan siten, että omaishoitajan hoitopalkkion taso määräytyy ainoastaan hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Kaupunginhallituksen mukaan asiakkaalle tehdään uusi päätös ja omaishoitajan kanssa laaditaan uusi omaishoitosopimus.

Oikeuskirjallisuus

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu sosiaaliturvaetuuksien ja omaishoidon tuen palkkion yhteensovittamisesta (teoksessa Tapio Rätty, Vammaispalvelut, Vammaispalvelujen soveltamiskäytäntö 2003, s. 174), että omaishoidon tukea – siitä maksettavaa palkkiota – ei voi yhteensovittaa muihin sosiaaliturvaetuuksiin. Yhteensovituskielto merkitsee Rädyn mukaan sitä, ettei esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen maksamien erityishoitotukien saaminen estä omaishoidon tuen myöntämistä ja palkkion maksamista. Hoitotukijärjestelmien tavoitteena on tukea vammaisen henkilön kotona asumista sekä korvata vammaiselle henkilölle sairaudesta ja vammaisuudesta aiheutuvia erityiskustannuksia. Hoitotuen saaminen ja sen määrä riippuu aina sairaudesta ja vammaisuudesta aiheutuvan avuntarpeen ja erityiskustannusten määrästä.

Kannanotto

Omaishoidon tuki on edellä todetun mukaisesti lakisääteinen sosiaalipalvelu, jonka järjestämisestä kunnan tulee huolehtia kunnan talousarviossa omaishoidon tukeen varattujen määrärahojen puitteissa. Tämä saattaa merkitä sitä, että kaikki lain edellytykset täyttävät hakijat eivät tosiasiasa saa omaishoidon tukea. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kuntien on katsottu voivan priorisoida sitä, kenelle omaishoidon tukea myönnetään, mikäli

määrärahat eivät riitä tuen myöntämiseen kaikille hakijoille. Yksilöpäätöksiä tehtäessä kunnan harkintaa määrärahojen suuntaamisessa sitovat yleisestä järjestämisvelvollisuudesta annetut säännökset ja niiden tulkinnassa huomioon otettavat oikeusperiaatteet.

Näkemykseni mukaan omaishoitolaista tai sen esitöistä ei kuitenkaan saa tukea sellaiselle tulkinnalle, että omaishoitajalle annettava hoitopalkkio voitaisiin yhteensovittaa esimerkiksi hoidettavalle liikennevakuutuksen perusteella maksettavan hoitotuen kanssa. Näin on mielestäni sen vuoksi, että hoitopalkkio maksetaan omaishoitajalle hänen hoidettavalle antamastaan hoidosta, jota hän on kunnan kanssa tekemällään omaishoitosopimuksella sitoutunut antamaan, kun taas hoitotuki maksetaan hoidettavalle määritetyn vamman laadun ja siitä aiheutuneen avuntarpeen mukaan. Koska omaishoitajalle annettavan hoitopalkkion määrä vaikuttaa hänen eläketurvaansa, se ei saisikaan olla riippuvainen esimerkiksi hoidettavalle maksettavasta hoitotuesta.

Vaikka omaishoitolaki ei siis sisällä nimenomaista säännöstä siitä, miten omaishoidon tukea saavan henkilön saamat sosiaaliturvaetuudet ja vakuutuskorvaukset vaikuttavat omaishoidon tuen hoitopalkkion suuruuteen, pidän edellä toteamani perusteella omaishoitolain säännösten vastaisena Vantaan kaupungin omaishoidon tuen myöntämisperusteita koskevaa ohjetta siltä osin kuin siinä todetaan, että omaishoidon tuen palkkiota ei myönnetä henkilöille, jotka saavat tapaturma- tai liikennevakuutuksen kautta hoitotukea tai kodinhoitokustannusten korvausta. Edellä todetun perusteella pidän omaishoitolain säännösten vastaisena myös kantelijan aviopuolisolle 15.3.2006 tehtyä omaishoidon tukipäätöstä hoitopalkkion määräytymisperusteiden osalta. Eri asia on, että hoidettavalle maksettava hoitotuki voi näkemykseni mukaan välillisesti vaikuttaa hänen hoitonsa sitovuuteen, esimerkiksi mahdollistamalla ulkopuolisen avun palkkaamisen, ja tätä kautta hoitoryhmän alentamiseen.

Totean lopuksi, että kantelijan aviopuoliso ei saattanut mainittua viranhaltijan päätöstä Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan käsiteltäväksi. Korostan, että muutoksen saamiseksi viranhaltijan päätökseen tulee käyttää laissa säädettyjä muutoksenhakukeinoja. Oikeusasiamies ei voi muuttaa eikä kumota viranomaisten ratkaisuja. Oikeusasiamies ei voi myöskään toimia lakiin perustuvan muutoksenhakujärjestelmän vaihtoehtona tai sitä täydentävänä muutoksenhakukeinona.

4

TOIMENPITEET

Koska asiakirjojen mukaan Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunta on muuttanut omaishoidon tuen myöntämisperusteita koskevaa ohjeistustaan siten, että omaishoitajan hoitopalkkion taso määräytyy ainoastaan hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan, on asia tältä osin korjaantunut.

Koska Vantaan kaupungin kaupunginhallituksen selvityksen mukaan kantelijan aviopuolisolle tehdään uusi omaishoidon tukea koskeva päätös ja

kantelijalle uusi toimeksiantosopimus omaishoidon järjestämisestä, on asia tältäkin osin korjaantunut tai korjaantumassa.

Sanotun johdosta asia ei enää anna minulle laillisuusvalvojana aihetta muuhun kuin että saatan edellä esitetyt käsitykseni Vantaan kaupungin kaupunginhallituksen ja sosiaali- ja terveyslautakunnan tietoon lähettämällä niille jäljennöksen tästä vastauksestani.

Lähetän vastaukseni tiedoksi myös sosiaali- ja terveysministeriölle, Etelä-Suomen lääninhallitukselle ja Suomen Kuntaliitolle.